

“LİSÂN-I OSMÂNÎ”¹ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Onur AKBAŞ*

ÖZET

Tanzimat'ın birinci dönemi, edebi türlerde sureta eskiye bağlı kalmakla beraber içerik itibarıyla yeni temlerin ele alındığı bir edebiyattı. Dilde sadeleşmeyi ve sanatı toplumun ve ideolojinin emrine vermeyi gaye edinen birinci dönem edebiyatının üç saç ayağından biri elbet de Namık Kemal'dir. Ancak yenileşme süreci bu anlayış üzerine devam etmeyecek birinci dönem Tanzimatçıları'nın tezgahından geçen ikinci dönem Tanzimatçıları “Güzel olan her şey sanatın konusu olabilir...” (R. Mahmut Ekrem) düşüncesiyle sanatı ön plana çıkardılar. İşte o anlayışın yetiştirdiği isimlerden biri de Namık Kemal'in oğlu Ali Ekrem Bolayır'dı. Sadeleşme karşısında aruzun ve Osmanlıca'nın önemli savunucularından olan Bolayır, babasının yenilik adına dokunmadığı şiirin şeklini savunmasıyla tanınan bir şairdir. 1867'de İstanbul'da doğdu. Namık Kemal'in oğludur. İlköğrenimine Hübyâr mahalle mektebinde başladı. Fatih Askeri Rüştiyesi'ne bir müddet devam ettikten sonra oradan alınarak özel hocalar yardımıyla eğitimini tamamlamış Arapça, farsça ve Fransızca dersleri almış, dokuz-on yaşlarında şiirle uğraşmaya başlamıştır. Padişahın delaletiyle saraya mabeyn katibi olan Ali Ekrem, Mabeyn'de on sekiz yıl çalışmıştır.

1906 yılında Kudüs Mutasarrıflığı'na gönderildi. İkinci Meşrutiyet'in ilanından sonra Beyrut Valiliği'ne terfi ettirilmişse de üç gün sonra bu görevinden istifa ederek İstanbul'a dönmüştür. 1908 eylülünde Cezayir-i Bahr-ı Sefid (Akdeniz Adaları) valiliğine gönderildi. Balkan Harbi sırasında Yunanlılar'a esir düşmüş bir hafta sonra İstanbul'a dönmüştür. 1913'te Darülfünun(İstanbul Üniversitesi)'nda edebiyat müderrisi olarak görevlendirildi. 1919 yılında buradaki görevine son verilerek Galatasaray Sultanisi'ne edebiyat muallimi olarak görevlendirildi. 1923'te Darülfünun'daki görevine geri dönmüş ve 1933 yılına kadar bu görevine devam etmiştir. Bu tarihte Darülfünun'un İstanbul Üniversitesi'ne dönüşümü sebebiyle açığa kalmış ve hayatının geri kalan kısmını maddî sıkıntılar içinde geçirmiştir. 27 Ağustos 1937'de vefat eden sanatçının mezarı Zincirlikuyu'daki Asri Mezarlık'tadır.

Ali Ekrem'in ilk şiirleri Mirsad dergisinde yayınlanmıştır (1891) ilk yazılarında İlham takma adını kullanan şair sonraları “Ayn Nadir” ismini kullanmıştır. Asıl şöhretini Servet-i Fünûn dergisinde yayımladığı şiirleriyle elde etmiştir. Yunan Harbi sırasında yazdığı “Vasiyet” şiiri

¹ İncelemeye esas teşkil eden kaynak: Ali Ekrem Bolayır, *Lisân-ı Osmânî* Zarâfet Matbaası, 1332, İstanbul

* Öğretmen, MEB, El-mek: onurakbastde@hotmail.com

bunlardan en dikkat çekenidir. 1900 yılında “şiiimiz” makalesi sebebiyle Tevfik Fikret’le araları açıldı. Ali Ekrem bu yazısında Servet-i Fünûn sanatçılara yapılan hücumların tamamen yersiz olmadığını, kendilerinin de bu itirazlara yol açacak hareketlerde bulduklarını ve kendi kendilerini eleştirerek hatalarını düzeltmeleri gerektiğini belirterek bir özeleştiri yapmıştı. Tevfik Fikret yazının bazı yerlerini keserek yayınlınca Ali Ekrem dergiden ayrılmış ve Servet-i Fünûncuların rakibi olan Baba Tahir’in Musavver Malumat dergisinde yazmaya başladı.

Şairin Servet-i Fünûn dönemi ile birlikte 1908 yılına kadar olan devrini “ferdiyetçi dönem” olarak değerlendirmek mümkündür. Şairin ikinci döneminde şiirlerinin muhtevasının da değiştiği dönem olarak göze çarpar. Sosyal temalar bu dönem şiirlerinin en belirgin özelliğidir. Servet-i Fünûn şairleri içinde Tevfik Fikret’ten sonra başkalarının sıkıntılara yer veren bir başka sanatçı Ali Ekrem’dir. Gerek sosyal gerekse ferdi şiirlerindeki göze çarpan en büyük kusur bütünün içinde bazı güzel ve orijinal bölümler olmasına karşın bu başarı şiirin tamamında görmek mümkün değildir. Kendi hislenmelerini anlattığı şiirlerinde dahi renkli hayallerin izlerini görmek mümkün değildir. Lirikizm yakalamak uğruna dile ve nazım tekniğine gösterdiği önem ile titizliği birleşince şairin doğal olmaktan uzak sunî bir atmosfere sürüklendiği görülür.

Anahtar Kelimeler: Ali Ekrem Bolayır, Lisân-ı Osmâni, İnceleme

A SURVEYING OF BOOK CALLED LISÂN-I OSMÂNÎ

ABSTRACT

You know Ali Ekrem Bolayır was the son of Namık Kemal. He was Poet and writer. (b. 1867, İstanbul - d. 27 August 1937).. He sometimes used A. Nadir and İlham as pen names in his poems. He was educated by a tutor during his father’s official service on Rhodes (1884) and on the island of Chios (1887). During the reign of Abdülhamid II, he served as the clerk to the chamberlain until he became the Administrator of Jerusalem (1888-1905). Later he served as the Governor of Beirut and the Mediterranean Islands Province, as a professor of text interpretation at İstanbul University (1913-1933) and as a teacher at Galatasaray High School. In the last years of his life he struggled to make a living. When he became ill, he was treated by the famous physician, Mazhar Osman. His grave is in Zincirlikuyu, İstanbul.

Ali Ekrem, whose first poem was published in Resimli Gazete, became famous for his poems published in the review Servet-i Fünun in 1896. As he disagreed with Tevfik Fikret, sometimes he wrote for the review Musavver Malumat, which had opposing opinions to those of the Scientific Wealth Movement. He was banned from writing until 1908. He acquired a great reputation with his poem Vasiyet (Testament) inspired by the Greek War of 1897. He wrote epic poems during World War I and the National Struggle. He was one of the first poets to try the syllabic

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/1 Winter 2013

meter but his poems never passed an average level. He also produced work in the areas of theatre, literature and history.

WORKS:

POETRY: Zilal-i İlham (Inspiration of the Humbled, 1908), Kaside-i Askeriye (Military Eulogy, 1908), Kırmızı Fesler (The Red Fezzes, 1908), Ruh-i Kemal (The Spirit of Maturity, 1909), Ordunun Defteri (The Inventory of the Army, verse and prose, 1918), Anavatan (Motherland, 1921), Vicdan Alevleri (The Flames of Conscience, 1925), Şiir Demeti (Bundle of Poems, 1925).

PLAY: Baria (Perfect, 1908), Sultan Selim (Sultan Selim, serialized, 1910), Sükût (The Silence, serialized, 1919), Mama Dadım Darılır (Mama, Nanny will Scold, comedy, serial, 1919)

STUDY-MONOGRAPHY: Lisan-ı Osmanî (The Ottoman Language, 1914), Lisan-ı Edebiyat (The Language of Literature, 1914), Rezaizade Ekrem (Rezaizade Ekrem, 1924), Mesalik-i Edebiye (Ways of Literature, 1928), Namık Kemal (Namık Kemal, 1930), Lisanımız (Our Language, 1930).²

Also we are going to investigate (research) his book called “Lisân-I Osmânî” on our this study.

Key Words: Ali Ekrem Bolayır, Lisân-ı Osmânî, Survey

I. GİRİŞ

Bilindiği gibi Tanzimat dönemi, sadece siyasi alanda değil, kültürel ve edebi sahada da yüzümüzü batıya döndüğümüz bir dönemdir. Önceleri fert planında kalan bu sebeple de akim kalan yenileşme hareketleri, kolektif bir şuur haline gelen yenilikçi anlayış sayesinde Tanzimat gibi bir siyasi neticeyi doğurmuş ve bu neticenin toplumun pek çok melekelerine nüfuzunu sağlamıştır.

Tanzimat’ın birinci dönemi, edebi türlerde sureta eskiye bağlı kalmakla beraber içerik itibarıyla yeni temlerin ele alındığı bir edebiyattı. Dilde sadeleşmeyi ve sanatı toplumun ve ideolojinin emrine vermeyi gaye edinen birinci dönem edebiyatının üç saç ayağından biri elbet de Namık Kemal’dir. Ancak yenileşme süreci bu anlayış üzerine devam etmeyecek birinci dönem Tanzimatçılarının tezgahından geçen ikinci dönem Tanzimatçıları “Güzel olan her şey sanatın konusu olabilir...” (R. Mahmut Ekrem) düşüncesiyle sanatı ön plana çıkardılar. İşte o anlayışın yetiştirdiği isimlerden biri de Namık Kemal’in oğlu Ali Ekrem Bolayır’dı. Sadeleşme karşısında aruzun ve Osmanlıca’nın önemli savunucularından olan Bolayır, babasının yenilik adına dokunmadığı şiirin şeklini savunmasıyla tanınan bir şairdir. 1867’de İstanbul’da doğdu. Namık Kemal’in oğludur. İlköğrenimine Hûbyâr mahalle mektebinde başladı. Fatih Askeri Rüştiyesi’ne bir müddet devam ettikten sonra oradan alınarak özel hocalar yardımıyla eğitimini tamamlamış

² www.kultur.gov.tr/EN,37519/bolayir-ali-ekrem.html

Arapça, farsça ve Fransızca dersleri almış, dokuz-on yaşlarında şiirle uğraşmaya başlamıştır. Padişahın delaletiyle saraya mabeyn katibi olan Ali Ekrem, Mabeyn’de on sekiz yıl çalışmıştır.

1906 yılında Kudüs Mutasarrıflığı’na gönderildi. İkinci Meşrutiyet’in ilanından sonra Beyrut Valiliği’ne terfi ettirilmişse de üç gün sonra bu görevinden istifa ederek İstanbul’a dönmüştür. 1908 eylülünde Cezayir-i Bahr-ı Sefid (Akdeniz Adaları) valiliğine gönderildi. Balkan Harbi sırasında Yunanlılar’a esir düşmüş bir hafta sonra İstanbul’a dönmüştür. 1913’te Darülfünun(İstanbul Üniversitesi)’nda edebiyat müderrisi olarak görevlendirildi. 1919 yılında buradaki görevine son verilerek Galatasaray Sultanisi’ne edebiyat muallimi olarak görevlendirildi. 1923’te Darülfünun’daki görevine geri dönmüş ve 1933 yılına kadar bu görevine devam etmiştir. Bu tarihte Darülfünun’un İstanbul Üniversitesi’ne dönüşümü sebebiyle açıkta kalmış ve hayatının geri kalan kısmını maddî sıkıntılar içinde geçirmiştir. 27 Ağustos 1937’de vefat eden sanatçının mezarı Zincirlikuyu’daki Asri Mezarlık’tadır.

Ali Ekrem’in ilk şiirleri Mirsad dergisinde yayınlanmıştır (1891) ilk yazılarında İlham takma adını kullanan şair sonraları “Ayn Nadir” ismini kullanmıştır. Asıl şöhretini Servet-i Fünûn dergisinde yayımladığı şiirleriyle elde etmiştir. Yunan Harbi sırasında yazdığı “Vasiyet” şiiri bunlardan en dikkat çekenidir. 1900 yılında “şiirimiz” makalesi sebebiyle Tevfik Fikret’le araları açıldı. Ali Ekrem bu yazısında Servet-i Fünûn sanatçılarına yapılan hücumların tamamen yersiz olmadığını, kendilerininin de bu itirazlara yol açacak hareketlerde bulduklarını ve kendi kendilerini eleştirerek hatalarını düzeltmeleri gerektiğini belirterek bir özeleştiri yapmıştı. Tevfik Fikret yazının bazı yerlerini keserek yayımlayınca Ali Ekrem dergiden ayrılmış ve Servet-i Fünûncuların rakibi olan Baba Tahir’in Musavver Malumat dergisinde yazmaya başladı.

Şairin Servet-i Fünûn dönemi ile birlikte 1908 yılına kadar olan devrini “ferdiyetçi dönem” olarak değerlendirmek mümkündür. Şairin ikinci döneminde şiirlerinin muhtevasının da değiştiği dönem olarak göze çarpar. Sosyal temalar bu dönem şiirlerinin en belirgin özelliğidir. Servet-i Fünûn şairleri içinde Tevfik Fikret’ten sonra başkalarının sıkıntılarına yer veren bir başka sanatçı Ali Ekrem’dir. Gerek sosyal gerekse ferdi şiirlerindeki göze çarpan en büyük kusur bütünü içinde bazı güzel ve orijinal bölümler olmasına karşın bu başarı şiirin tamamında görmek mümkün değildir. Kendi hislenmelerini anlattığı şiirlerinde dahi renkli hayallerin izlerini görmek mümkün değildir. Lirizm yakalamak uğruna dile ve nazım tekniğine gösterdiği önem ile titizliği birleşince şairin doğal olmaktan uzak sunî bir atmosfere sürüklendiği görülür.

Aruz ile çok uğraşmış olmasına karşın Hece ölçüsünü de topluluk içinde ilk deneyen odur. Heceye olan ilgisi hayatının ikinci döneminde (1908 sonrası) daha da artmış Ordunun Defteri’ndeki şiirlerin çoğu, Şiir Demeti’nde Ana Vatan’daki bütün şiirleri hece ölçüsüyle yazmıştır. Sanatçı, şiirden başka tiyatro, eleştiri ve inceleme türlerinde de eserler vermiştir. Ancak şairin nazımda kazandığı başarıyı nesir için söylemek güçtür.

Eserleri:

Şiir: Zılâl-i İlham (1909) Birinci Dönem şiirleri, Rûh-ı Kemal (1909), Ordunun Defteri (1918) Şiir Demeti (Tevfik Fikret’in “Şermin” adlı eserinden etkilenerek çocuklar için yazdığı şiirlerden oluşan eseri)

Tiyatro: Baria (1908), Sultan Selim (1910), Sükût (1919), Mama Dadım Darılır (komedi, 1919)

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/1 Winter 2013

İnceleme: Lisan-ı Edebiyat (1914), Edebî Meslekler (1928), Lisanımız (1930), Recaîzâde Ekrem (1924), Namık Kemal (1930)³ Lisân-ı Osmânî (1914)

Biz de bu çalışmamızda Ali Ekrem Bolayır’a ait küçük ve manzum bir şiir antolojisi olarak nitelendirebileceğimiz “Lisân-ı Osmânî isimli çalışmamızı değerlendireceğiz.

II. “Lisân-ı Osmânî”nin İncelenmesi:

Kitabın hicrî 1332 Zarafet matbaasında basılan nüshasının dördüncü sayfasında “Şâir-i Âzam Abdülhak Hâmid Tarhan”a ait bir mektuba yer veriliyor. Ali Ekrem Bolayır zaten kitabın altıncı sayfasında da : “ Yegâne amcam Abdülhak Hamit Bey Efendiye” ibaresiyle kitabı Abdülhak Hamit Tarhan’a attığını belirtiyor.(Bolayır, H.1332; 6) Kitabın yedinci sayfasında Lisân-ı Osmânî isimli şiirle başlayan Bolayır’ın hangi şairden kaç şiir aldığına dair tablo aşağıda verilmiştir.

Fuzûlî	Gazel	1
Nef’î	Kaside	1
Nedim	Gazel	1
Namık Kemal	Vâveylâ	1
Recâizâde Mahmut Ekrem	İsmi/Türü bilinmiyor.	1
Abdülhak Hamit Tarhan	Finten	1
Tevfik Fikret	Balıkçılar	1

Şair manzum olarak kaleme aldığı bu kitapta Divan edebiyatımızdan “Edebiyât-ı Cedîde” ismini verdiğimiz Edebiyat tarihi içerisinde kendisinin de dahil olduğu Servet-i Fünûn edebiyatına kadarki şiirde öne çıkan şairlerin şiirlerinden örnekler alarak adeta “Lisân-ı Osmânî’ye methiye yazmıştır. Bu çalışmayı kaleme almasındaki gayenin bu dili sahip olduğu kültür hazinesiyle birlikte yeni nesillere aktarmaktır. Bunu aşağıdaki örneklerle anlayacağız:

Fuzûlî’nin şiirinden alıntı yapılacak kısma geldiğinde

“Yüzünde Leyl-i Hüsnün hayâlî girye-nümûn

Verir seninle Fuzûlî cihâna ders-i cünûn” (Bolayır, h.1332; 8)

ifadeleriyle “cünûn” kelimesi ile “Leylâ vü Mecnûn” hikayesine atıfta bulunur ve Fuzuli’nin şiirini dünyaya aşkı öğretmek şeklinde tarif eder. Ve ardından:

Galiba bir ehl-i dil toprağıdır dūd-i şarab

Kim kılub hürmet binalar dutmuş üstünde habab.

Beytiyle başlayan gazelinden alıntı yapar.

Nef’î’ye geldiğinde beyanın ışığından “gurûb”ların kızılığının yayıldığını söyleyen Bolayır,(Bolayır, H.1332; 10) bu şaire ait “olur” redifli bir kasidesinden:

Saflar düzüp hüçûm edicek hayl-i düşmene

Dehşetle âsumân u zemîn pür-figân olur

Beyiti ile başlayıp

³http://www.yasarvural.com.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=150:al-ekrem-bolayir&catid=55:servet-i-fuenun&Itemid=82

Evc-i hevâda sıyt-ı çekâçâk-ı tîğdan

Âvâz-ı ra'd u sâika reh güm-künân olur

Beyitinin olduğu kısma kadarki bölümüne yer verir.

Sırlarının “neşve neşve” elinde yakuttan piyale olan sevgilinin dudağından mülhem olarak dökülüp Nedîm’de şiire dönüştüğünü belirten Bolayır, mezkur şairden aldığı şu gazele yer verir(Bolayır, H.1332; 11):

Mest-i nâzım kim büyüttü böyle bî-pervâ seni

Kim yetiştirdi bu gûnâ servden bâlâ seni

Bûydan hoş rengden pâkizedir nâzik tenin

Beslemiş koynunda gûya kim gül-i ra'nâ seni

Güllü dîbâ giydin amma korkarım âzâr eder

Nazenînim sâye-i hâr-ı gül-i dîbâ seni

Bir elinde gül bir elde câm geldin sâkiyâ

Hangisin alsam güllü yûhut ki câmı yâ seni

Sandım olmuş ceste bir fevâre-i âb-ı hayât

Böyle gösterdi bana ol kadd-i müstesnâ seni

Sâf iken âyîne-i endâmdan sînem dirîğ

Almadım bir kerrecik âgûşa ser-tâ-pâ seni

Ben dedikçe böyle kim kaldı Nedîm’i nâtüvân

Gösterir engüşt ile meclisteki mînâ seni

Elbet de sıra Namık Kemal’ geldiğinde methini ettiği dilin tarifini de farklı bir mecraya çeken şair bu dilin hem hürriyet dili hem de “Kemal’e ermiş bir dil olduğunun vurgusunu yapma sadedinde şöyle diyecektir:

“Sen ey lisân-ı kemâl ey lisân-ı hürriyet

Ulu kâbeni vicdanlar eyliyor tebcîl”(Bolayır, H.1332;12)

Diyerek söze başlayan Bolayır, “Vatan Şairin”den alıntı yapacağıının haberini bize:

“Vatan vatan” diye kabrinden inliyor hala

Gelir semâhâ semâdân hitâb-ı “vâveylâ” (Bolayır, H.1332;12)

Diyerek alıntı yapacağı şiirin adını da haber verir bize. Ardından arada söze girmeden Recaizade Mahmut Ekrem’e yer veren şair ondan da düşünceye dair bir şiire yer ver verir. (Bolayır, H.1332;14)

Kitapta mektubuna yer verdiği ve “amcam” diye hitap ettiği Abdülhak Hamit’in şiirine geldiğinde yine araya giren Bolayır, sonu Abdülhak Hamit’i “fıtraten hüznü” ve adeta “matem ve hüznü bir kalp” olarak “Rahmet-i Rahman’a gark olmuş” bir kişi olarak takdim eder. Ama bundan daha önemlisi onu takdim ederken onun bu feryadını bir “feyz-i lisân” olarak tarif etmesidir. Buradan anladığımız hüznü şaire aittir ancak, feryadın güzelliği dilin feyzindedir. (Bolayır, H.1332; 15)

Yukarıdaki bütün bu ifadeler “Şair-i Azâm”ın Finten’den Davalacıro ağzından söylenen içinde direniş ve karalılığı saklayan şu feryadı içindir:

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/1 Winter 2013

“Öyle bir şiddet-i tasmîm ile çıktım ki yola,

Karşıma çıksa bile seng-i mezârım dönmem...” (Bolayır, H.1332; 15)

Ali Ekrem Bolayır, sıra Tevfik Fikret’ geldiğinde “bütün yıldızları ve güneşi gibi şekli ve lafzıyla” onun şiirinin yaşacağını söyler ve onun “Balıkçılar” şiirinden:

**- Yarın sen ağları gün doğmadan hazırlarsın;
Sakin yedek biraz ip, mantar almadan gitme...
Açınca yelkeni hiç bakma, oynasın varsın;
Kayık çocuk gibidir: Oynuyor mu kaydetme,
Dokunma keyfine; yalnız tetik bulun, zirû
Deniz kadın gibidir: Hiç inanmak olmaz ha!**

Kısmını alır.(Bolayır, H. 1332; 18)

III. Sonuç:

Çalışmamızın başında da ifade ettiğimiz gibi Ali Ekrem’in kitabı Abdülhak Hamit’e ithaf etmesi, kitabın başına kendisine hitaben bir mektup bulundurması sadece Hamit’i bir “amca yakınlığında görmesi ile ilgili de değildir. Zira Rıza Tevfik’e gönderdiği bir mektupta ona göre: “Daha bizde şiir namına *Kemal’in, Hâmit’in eserlerinden başka ele alınacak şeyler mevcut değildir.*”⁴

Bu yüzden bir hususta Ali Ekrem’in ister şiirle, ister sözle Hâmit’i tanık göstermesi, gösterirken de onu methetmesi son derece anlaşılabilir bir durumdur. Ancak; Servet-i Fünun şairlerinden Tevfik Fikret ile olumsuz bir tartışma yaşamış olmasına rağmen bu çalışmada Fikret’in şiirine de yer vermesi dikkatlerden kaçmamaktadır. Zira Lisân-ı Osmânî isimli eserinde “bütün yıldızları ve güneşi gibi şekli ve lafzıyla” onun şiirinin yaşacağını söyleyen Ali Ekrem, yukarıda bahsi geçen mektubunda Tevfik Fikret’i “mutavassıt bir şair”⁵ olarak tarif etmiş, hatta tahsilini “idâdî” (lise) seviyesinde görmüştür. Buna rağmen Fikret’in az olmasına karşın nesrinin daha güzel olduğunu da söylemiştir. Bu durumda bu çalışmada Fikret’in şiirinin övülerek örnek alınması açıkçası bir çelişkidir. Şiirinin yerilirken nesrinin övülmesi de mevcut durumu değiştirmez. Çünkü örnek alınan nesir değil şiirdir. Oysa aynı Ali Ekrem, daha sert bir üslupla eleştirdiği Cenap Şehabettin’den örnek olarak şiir almamıştır.

Ancak şu da bir gerçektir ki: “Osmanlı Dili”nin üstünlüğünü ve şiire yatkınlığını manzum olarak anlatan şair, aynı zamanda dilin devirlere göre değişen anlam derinliğine hakim olduğunu, örnek verdiği şairleri anlatırken seçtiği kelimeleri mezkur şairlerin devirlerindeki kavramlar ve onların o kavramlarla ilişkisini dikkate alarak seçmiştir. Divan şairlerini anlatırken gurub, piyale(kadeh), fem, cünun gibi kavramlara yer vermesi... Özellikle Fuzuli’de mecnun kelimesinin kökü “cünûn” kelimesine yer vermesi... Namık Kemal’de “Vatan ve Hürriyet” kelimelerini zikretmesi... İkinci Tanzimatçılara gelindiğinde onların bir hassası olan hüznü çağrıştıran ifadelerle yer vermesi onları “fıtraten hüznülü” olarak tarif etmesi... Buradan anlaşılmaktadır ki Ali Ekrem Bolayır, hem şiirin hem de lisanın serüvenini iyi bilmektedir.

⁴ Doç.Dr. Abdullah UÇMAN, Ali Ekrem’den Rıza Tevfik’e Bir Mektup, Kitabaevi, Yayınları, 1997, İstanbul, s: 56

⁵ A.g.e.s:48

KAYNAKÇA

- AKYÜZ Kenan, *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, İnkilâp Kitabevi, 1982
- ARSLAN Tekin, *Edebiyatımızda İsimler ve Terimler*, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1995
- BANARLI Nihat Sami, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, M.E.B. Devlet Kitapları, İstanbul, 2004
- DEVELİOĞLU Ferit, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitapevi, Ankara 2002
- BOLAYIR Ali Ekrem, *Lisân-ı Osmânî Zarâfet* Matbaası, 1332, İstanbul
- ENGİNÜN İnci, *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, Dergah Yayınları, İstanbul, 6. Baskı, Mart 2007
- ERCAN Enver –Önemli İdil, *Türk Edebiyatından Öyküler I*, İnkilap Yayınları, İstanbul,
- KANAR Mehmet, *Farsça Türkçe Sözlük*, Deniz Kitapevi, İstanbul 2000
- KARATAŞ Turan, *Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007
- KERMAN Zeynep, *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1998
- KOMÜSYON, *TDK-Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu* yayınları, Ankara, 2005
- OKUMUŞ Salih/ŞAHİN İdris, “Tanzimat’tan Günümüze Edebiyat Tarihi Yazarlığı ve
- KOMİSYON, *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara, 2007
- OKAY Orhan, *Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı*, Dergah Yayınları, Ekim 2005, İstanbul
- UÇMAN Abdullah, *Ali Ekrem’den Rıza Tevfik’e Bir Mektup*, Kitabevi, Yayınları, 1997, İstanbul